

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/29/2016
Identifikačné číslo spisu: 3014200987
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3014200987.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Ing. U. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o zvýšenie sumy starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/289/2014-23 zo dňa 21.09.2015, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/289/2014-23 zo dňa 21. septembra 2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 15Sd/289/2014-34 zo dňa 1. februára 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.10.2014, ktorým odporkyňa podľa 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla navrhovateľovu žiadosť zo dňa 30.05.2014 o zvýšenie starobného dôchodku z dôvodu započítania vymeriavacích základov za rok 1993 v sume 6.700,-Sk, za rok 1994 v čiastke 32.400,- Sk a 1995 v čiastke 45.800,- Sk ako syn - spolupracujúca osoba samostatne hospodáriacich roľníkov - rodičov.

V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že odporkyňa pri výpočte sumy jeho starobného dôchodku vychádzala z evidenčných listov dôchodkového poistenia, zabezpečenia zamestnávateľov, zhodnotenia všetkých dôb poistenia nachádzajúcich sa v ústrednej evidencii odporkyne. Podľa potvrdení pobočky odporkyne Senica zo dňa 18.07.2013 a 16.10.2014 nebol navrhovateľ svojimi rodičmi prihlásený do poistenia ako spolupracujúca osoba samostatne hospodáriaceho roľníka (samostatne zárobkovo činné osoby) v období od 01.01.1993 do 31.12.1995. Za uvedené obdobie nebolo teda zaplatené poistné na zdravotné poistenie, nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie, preto príjmy z

poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva za vyššie uvádzané obdobie potvrdené Daňovým úradom Trenčín zo dňa 17.03.2014 nie je možné považovať za vymeriavacie základy na určenie sumy starobného dôchodku.

Súd pripomenul, že ide o podanie návrhu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia podané navrhovateľom v skutkovo a právne rovnakej veci, aká už bola I. stupňovým aj odvolacím súdom predmetom konania. Ide o konania vedené Krajským súdom v Trenčíne, sp. zn. 15Sd 289/2014 zo dňa 13.01.2014, v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Bratislave, sp. zn. 1So 43/2014 zo dňa 30.06.2015. Súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal.

Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu v čase vydania napadnutého rozhodnutia, postupu odporkyne, ktorý predchádzal vydaniu preskúmaného rozhodnutia, a ani samotnému rozhodnutiu nemožno v zmysle námietok navrhovateľa vytýkať porušenie zákona odôvodňujúce jeho zrušenie. Vzhľadom na uvedené rozhodnutie odporkyne potvrdil ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že súd preukázateľne nespochybnil jeho výroky - čo je vymeriavací základ a splnenie podmienky v § 60. Ten slúži na ochranu zamestnanca, navrhovateľ v tomto prípade bol zamestnancom a teda ochrana platí aj na jeho osobu. Zákonodarca v § 138 ods. 1a) zákona určil, čo je vymeriavací základ - príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani. Opak súd neodôvodnil. Navrhovateľ preto navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Odporkyňa trvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, a preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31.05.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 4a ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), za spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb sa na účely sociálneho zabezpečenia považujú manželia, deti a súrodenci od skončenia povinnej školskej dochádzky, rodičia, svokor, svokra, zať a nevesta, druh (družka) osôb uvedených v odseku 1 písm. a), ako aj manžel (manželka) tejto spolupracujúcej osoby, ak sa podieľajú na ich činnosti a ak nejde o pracovnoprávny vzťah.

Podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, na dôchodkovom zabezpečení môžu byť zúčastnené spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb zúčastnených na dôchodkovom zabezpečení.

Podľa § 6a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, spolupracujúcej osobe samostatne zárobkovo činnnej osoby účasť na dôchodkovom zabezpečení vzniká odo dňa prihlásenia sa na dôchodkové zabezpečenie, najskôr odo dňa podania prihlášky na dôchodkové zabezpečenie a zaniká odo dňa odhlásenia sa z dôchodkového zabezpečenia, najskôr odo dňa podania odhlášky z dôchodkového zabezpečenia alebo

zánikom účasti na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osobe.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, zamestnaním na účely tohto zákona, ak ďalej nie je ustanovené inak, sa rozumejú činnosti, ktoré vykonávajú osoby uvedené v § 6 ods. 1, v § 6 ods. 2 písm. a) a b), a účasť na dôchodkovom zabezpečení osôb uvedených v § 6 ods. 2 písm. c). Účasť na dôchodkovom zabezpečení osôb uvedených v § 6 ods. 2 písm. c) sa hodnotí ako zamestnanie v rozsahu najviac 10 rokov.

Podľa § 8 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení, účasť na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osoby, spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby a osoby dobrovoľne pokračujúcej v účasti na dôchodkovom zabezpečení sa hodnotí ako zamestnanie, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové zabezpečenie podľa osobitného predpisu. Ak toto poistné nebolo zaplatené do dňa, od ktorého sa priznáva dôchodok, hodnotia sa tieto obdobia ako zamestnanie až odo dňa zaplataenia poistného.

Podľa § 3 Vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, ako zamestnanie sa hodnotí dôchodkové poistenie jednotlivo hospodáriaceho roľníka, spolupracujúceho člena jeho rodiny a inej osoby samostatne hospodáriacej po 30. septembri 1948 do 30. apríla 1990. Podmienkou pritom je zaplataenie poistného; ak sa za toto obdobie vymiera poistné po 30. apríli 1990, vymiera sa vo výške 50 Kčs mesačne. Zaplataenie poistného sa však nevyžaduje, ak ide o činnosť manželky jednotlivo hospodáriaceho roľníka pred 1. januárom 1969. Na dobu, za ktorú nebolo zaplataené poistné, do dňa od ktorého sa priznáva alebo zvyšuje dôchodok, sa prihládne ako na dobu zamestnania až odo dňa zaplataenia poistného.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.10.2014, ktorým odporkyňa zamietla navrhovateľovu žiadosť zo dňa 30.05.2014 o zvýšenie dôchodku. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či navrhovateľovi mal byť v zmysle ust. § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zvýšený starobný dôchodok po zhodnotení relevantného obdobia rokov 1993-1995 aj napriek tomu, že nebola za toto obdobie splnená povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplňa v nadväznosti na navrhovateľove námietky ďalšie dôvody.

Odvolací súd konštatuje, že za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu sú na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnných osôb (ďalej len „SZČO“) zúčastnené aj spolupracujúce osoby SZČO v zmysle zákona o sociálnom zabezpečení. Spolupracujúcej osobe SZČO účasť na dôchodkovom zabezpečení vzniká odo dňa prihlásenia sa na dôchodkové zabezpečenie, najskôr odo dňa podania prihlášky na dôchodkové zabezpečenie. Nakoľko splnenie tejto podmienky pre relevantné obdobie rokov 1993-1995 nebolo v správnom konaní preukázané, nemohol byť navrhovateľ zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení spolu so svojimi rodičmi, a z toho dôvodu mu nemôže byť zvýšený starobný dôchodok z dôvodu započítania vymeriavacích základov z rokov 1993-1995.

Ustanovenie § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je aplikovateľné v danom prípade, nakoľko toto ustanovenie síce stanovuje, že obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia bolo zaplataené poistné na dôchodkové poistenie, pričom z tejto úpravy existujú dve výnimky, avšak prvá z výnimiek, upravená v ust. § 140 zákona o sociálnom poistení, upravuje prípady, kedy je vylúčená povinnosť platiť poistné poistencom a zamestnávateľom v iných situáciách a druhá výnimka, upravená v samotnom ustanovení § 60 ods. 1 upravuje prípady, kedy zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie za zamestnanca, ale podmienka zaplataenia poistného na dôchodkové poistenie u

zamestnanca sa považuje za splnenú.

Čo sa teda týka navrhovateľa, jeho situáciu nemožno subsumovať pod žiadnu z uvedených výnimiek, a preto obdobie dôchodkového poistenia (zabezpečenia) nie je obdobím povinného/dobrovoľného dôchodkového poistenia (zabezpečenia), pretože za uvedené obdobie nebolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie. V prípade druhej výnimky, na ktorú navrhovateľ poukazoval, tak tá slúži na ochranu zamestnanca iba v prípadoch, ak jeho zamestnávateľ neplní zákonom stanovené povinnosti odvádzať za svojich zamestnancov o. i. aj poistné na dôchodkové poistenie. Spolupracujúca osoba samostatne hospodáriaceho roľníka ale nemá status zamestnanca, preto sa na neho táto výnimka nemôže vzťahovať.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta a § 250l ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.